

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

вносять: в Австрії:

на цілий рік . . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 доларів або 14 рублів; з висилкою двічі в тижні 6 доларів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 доларів або 10 руб. Поодиноке число по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Контото почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо рукою ми сердце і віра руска“. — З Русланових польвів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5 год. по полудні. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовського ч. 15, II поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише а попередню застору.

Рекламації лише неопечатані в вільні від порта. — Оповістки звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. Подяки і приваги донесеня по 30 сот. від стрічки

Радикальна політика.

(Δ) З наближенем реченця скликания сейми краєвих соймів, а між ними також галицького сойму, висуває ся на передове місце справа польско-руських переговорів і порозуміння в справі виборчої реформи і укр.-руського університету. Тимто австрійське і краєве дньовникарство щораз частійше займає ся не тільки німецько-чеським, але й польско-руським питанням і подає часто розмови всяких редакторів і дописців часописів з ріжними послами. Голоси ці були в „Руслані“ також наведені з дньовникарського обовязку.

Заговорив також про польско-руські взаємини „Громадський Голос“ в передовиці п. з. „На хиткій дорозі“ в ч. 33. з 21. серпня с. р. Сю передовицю бажаємо тут обговорити не тому, мов би то она мала яке небудь політичне значінє, але на доказ двоглядности і незрілости політичних поглядів радикального сторонництва, котрого речником є згадана часопись.

Передовиця „На хиткій дорозі“ присвячена справі засновин укр.-руського університету і як вся мудрість може по думці „Громадського Голосу“ вийти лише від радикалів бо то они відкривають Америку і очевидно „національні демократи під напором радикалів узнали університетську справу спільною для всіх українських послів.“

Університетська справа по думці „Гром. Голосу“ опинила ся на „хиткій дорозі“, а навіть „стала на мертвій точі“. Причину сего некористного звороту бачить „Гром. Голос“ в тім, що в хвилі, „коли справа прийшла вже до того, що треба було про неї заговорити з правительством, то тоді національні демократи і правительственні бюковинці відсунули радикалів від участі в переговорах з правительством, хоч там треба було може найбільше рішучости радикалів. наших послів. Ціла важна справа опинила ся в руках посла Василька, що своїм поступованем перевисив кілька разів нашого Барвіньського.“

Хто слідив за парламентарною політикою укр.-руських послів протягом останнього

пятиліття, той міг помічувати, що як раз протийно в хвилі, коли президія укр. руского клубу доходила вже до порозуміння в руских справах і мала вже запевнене осягненє найважнійших домагань, тоді радикальні послі перебивали цілу умову і ударемлювали своїми радикальними промахами осягненє всяких успіхів. Так було за міністерства бар. Бека, так само за міністерства бар. Бінерта, так тепер стало ся за міністерства гр. Штірґага (Гайнольда).

Осягненню успіхів перебивали все своїми радикальними пописами пос. Будановський (хоч номінально нац. демократ, але в дійсности радикальний заїда), Левко Бачинський, Трильовський, Петрицький.

А тепер „Гром. Голос“ приписує всю вину проволочи в полагоді університетської справи послови Василькови, котрий при всякій нагоді, так сказатиб „ратував ситуацію“, коли політика укр. руского клубу опинилась на мертвій точі, або забанилась в безвихідности і безвиглядности.

І тепер приписує „Гром. Голос“ проволочку унів. справи сій обставині, що „она перейшла в руки одного Василька.“ Великий політик з „Гром. Голоса“ розумє отже ось як:

„Хто „розуміє ся“ на політиці, той бачить, в які непевні руки віддав Союз університетську справу і на яку кепську дорогу ступив він під проводом Василька і спілки. Пречінь кожний український посол знає про те, що Василько є прислужником австрійського правительства і нічим иншим він ніколи не годен бути; український нарід пречінь уважає те правительством своїм ворогом і так тяжко бере ся з ним за український університет. А Український Союз вибрав собі за генерала чоловіка, що змовляє ся з його ворогами. Слушано замічає Обєктивний з „Камєнярів“, що коли обструкціоністам усміхалась вже побіда, саме тоді, коли дехто з укр. послів ризиковав своїм здоролєм, а завзятий т. Левко Бачинський ризиковав своїм житєм у борбі за український нарід в Галичині, саме тоді зявив ся п. Василько зі своїми в двоє зігнутими плечима, подцганув тут і там і наклонив Укр. Союз не лише до залізєня

обструкції, але навіть до голосованя за військовим законом, і то без ніяких змін.“

Значінє цісарського письма до представників „Укр. руск. царлям. Союза“ виявило ся наглядно в обговореню єго відєнським дньовникарством, а також і в поставі польского кола. Тимчасом инакше задивляє ся на се великий політик в „Гром. Голоса“, бо він висловлює такий погляд:

„Хоч се письмо не має вартости, бо тут не цісар звернув ся до Укр. Союза, а Укр. Союз виторгував собі у Гайнольда таку концєсію, щоб цісар написав до него таке а таке письмо. Значить — політичні цигани із Укр. Союза, за яких думав, бігав і говорив п. Василько, знали дуже добре, що в дорозі цісарського письма культурні домаганя укр. народу ніколи не залагодять ся, а користь з него хіба та, що заговорить про него вся преса, а Польске Коло посимолує троха обуре,в, що би і Руснаки всипали перцю Полякам, бо хоч університету й не маємо, але за те в нас цісарське письмо, а Поляки мають дулю.“

Радикальний політик з „Гром. Голоса“ зовсім не звертає бачности на се, яку знамениту прислугу політикам з польского кола зробили своїми очайдушними промахами послі Будановський і Петрицький, не згадує навіть про се, яка радість заанувала тоді між всеволяками й подоляками, але бачить причину безуспішности, а властиво проволочи в університетській справі в поступованю посла Василька, котрий в дійсности обняв провід „Укр. руск. царлям. Союза“, і розумє ось як:

„Події по цісарським письмам показують ясно, що дорога, на яку ступає за Васильком цілий Союз, є хитка, а задачею радикального клубу, що нераз був в прикрім положєню уступати аж за багато зі своєї позиції ради спільности університетської справи — нехай буде здобути в тій справі голос перед правительством і заступити там тих людей з нашого народу, що не очікують ніякої ласки від коронованих осіб, як наш мужик очікує погоди або дощу від Пана Бога.“

З розумованя великого політика з „Гром. Голосу“ виходить отже, що нема що вдавати ся в справі укр.-руск. університету з правительством, бо „укр. нарід пречінь уважає те правительством своїм ворогом“, не можна сподівати ся „ніякої ласки від коронованих осіб“, отже питаємо ся, від кого може наш нарід одержати університет? З розумованя „Гром. Голосу“ виходило би, що тільки Левко Бачинський або отаман Трильовський можуть принести сю благодать нашому народови і тому треба перед правительством „заступити там тих людей з нашого народу“, котрі доси мали провід, бо тільки радикали можуть усе зробити і все осягнути, хоч доси не можуть виказати ся крім бучі і концєсій на зелєвичку ніяким позитивним і реальним придбанєм!

Єпископ для Русинів в Канаді.

До ряду наших князів Церкви прибуває ще оден. В урядовім Вістнику Апостольської Столиці „Acta Apostolicae Sedis“ (ч. 15.), з дня 16. серпня с. р. поміщено:

„Nominatio episcopi. Brevi apostolico nominatus est: 15. iulii 1912. — Episcopus pro Ruthenis in Canadensi regione degenatus et Episcopus titularis Patrensis, Rmus D. Niceta Budka, Praefectus studii in seminario archiepiscopali dioeceseos Leopolitanae, ruthenitatus“.

Давно вже відчувано потребу Владики для наших переселєнців в Канаді. Апостольська Столиця печалива о добро вірних пішла на стрічу потреби і іменуєвала о. М. Будку єпископом.

Єпископ-номінат, який під сю хвилю перебуває в Босні на місці, родив ся 1879. року в Добромірці коло Збаража в убогій сільській семі. Заробляючи лекціями на хліб насущий поківчив гімназию в Тернополі, а богословські науки в Інсбруці і у Відні, звідки був покликаний, по висвяченю в 1904. році, на настоятеля до духовної семінарії у Львові. В семінарії вчив питомців церковних обрядів і

Богдан Лепкий.

На верх!

(Дальше).

Потім сунув ся висше, аж опинив ся око — в око зі мною. Ніби щось чужого й непривітного всунуло ся поміж нас. Сонце від той хвилі не так ясно світило, квітки розставлені по столі між тарілками вянули передчасно і навіть страви стали якісь надто солєні, не смачні.

— Який непривітний чоловік — сказала она зараз першої днини. — Не люблю той породи людей.

А він, як би нарочно пхав ся єї під очи. За обідом хилив голову, як баран, і понад скла пускав свій пронизливий погляд до неї. Відвертала ся до матери, або до мене. Та не успіла витягнути руку по склянку, а він вже наповнив єї водою. Не встигла підійти до роялю, а він вже біг, щоб відчинити єго і запалити свічку. Слідив за кожним єї поглядом, за кождіським рухом — як пес. Не минув ані одної нагоди, щоб не заговорити до неї. Оповідав про свої подвиги на ловах, про небезпечні мандрівки по чужих краях. Вдавав героя, а може ним і був — не знаю. Она слухала мовчки і не продовжала розмови.

— Нахабна людина — сказала одного разу, вертаючи з гостинного покою.

— Обидив вас може? — питаю.

— Не обидив, тільки не дає спокою.

Бентежить мене своїм підземним голосом і вудить лицарськими пригодами, цікавими хіба для десятилітніх хлопців.

Так було з тиждєнь. А на другий, наш лицар набрав певности себе, став бавити пані, оповідати всілякі веселі історії, дотепкувати. Робив ся сердцем товариства. Старші пані соллодко усміхали ся до него, коли входив до їдальні, а доньки ішли слідами своїх мам.

— Дуже симпатичний чоловік. Добре вихований молодець. Світова людина — говорили про него.

До Марти („она“ звала ся Марта) він повертав ся як передше тільки сьмільвійше і більше певно... Диви ся, яка честь, що я на тебе так пильно уважаю...

Мене іноді не запримчав, а помітивши кликав:

— А, пан інженер. Перепрашаю, їй Богу не бачив!

Розуміємо ся на тім...

*

*

Десятого дня в неділю, стіл був прекрасно вбраний всілякими нетутешніми квітками.

Перед Мартою стояла китиця великих білих рож.

— Що за сьвято? — сказала она оглядаючи розвітні пахучі квіти.

— Се всім — для вас одної — відповів.

— Не розумію; або всім, або одній.

— Після обїду поясню вам близше.

— Не трудіть ся.

Глянув на неї з під лоба і пригрозив уста.

Я, не хотючи всьміхнув ся.

Запримтив сейчас і зі злогою сказав:

— Знаєте пословицю?

— Яку?

— Wer lacht am Ende, der lacht am besten.

— Чув.

— Вважайте, що би не відчули.

— Погроза?

— Як хочете.

Над нами збирали ся хмари.

— Чому він собі не їде? — казала раз Марта. — Не дає мені спокою. Стежить за мною, мов за паном пес, як тїнь їде крок — в крок.

— І тільки всього?

Спалєла, як рожа, але зараз вернула до звичайної рівноваги і приязно давлячись на мене сказала: „ні.“

— Щож більшє?

— Просив мене, як то кажуть, о руку.

Мені кров ударила до висок. Уяви собі, що їдеш, в потемках і нараз — тарах головою об мур. Оттак зі мною було.

— Вам що? — спитала затрівожена і взяла мене за руку.

— Пройде. Нічого... І щож ви єму на се?

— Я?... А вам, сьмію спитати, яке до сего діло?

— Простіть. Справді не маю права вдирати ся у ваші сердечні справи.

— Сердечні справи. Ха-ха! Що за вислів — і засьміяла ся, як би хто сьрібними дзвінками по зеленій леваді покотив. Такого сьміху ти не почувш, мій друже, на тім падолі сліз і горя.

А висьміявши ся спитала щиро, мов дитина:

— А що даєте, як скажу?

— Всьо! — відповів я не надумуючись.

— Памятайтеж... Я єму відмовила.

І вибігла з комнати.

*

*

(Конець буде).

пояснював їм часослов. Весь вільний час присвятив головно для тов. св. Рафаїла і видав кілька чисел часопису „Емігрант“ Митрополітський Ординаріат, оцінюючи його знане еміграції, головно з душпастирської сторони, іменував його референтом еміграційних справ і радником митрополітської Консисторії. Епископ-номінат числить тепер 33 літ.

Радіють за океанські брати, що дістають пастиря доброго, а з ними поділяє радість не лише ціла греко-католицька Церква, але й наш нарід цілий, — ціла Україна. На дорогу до обняти високого і відповідального становища бажаємо новоіменованому Епископові всего добра і гарних успіхів для католицької Церкви і хісна для рідної народної справи. Многих літ!

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і привертати нам нових передплатників в кругах своїх знайомих.

В справі виховання дівчат.

Поступ а мода.
(Дальше).

Яке повинно бути сучасне виховане дівчат?

Приступім тепер до властивої теми. Не будемо запустяти ся в несклялогічні і етичні питання, якими займають ся педагоги на своїх зборах, тільки вдоволимо ся означенням жадань, які покласти маємо до виховання дівчат з оглядом на їх призначення.

Не будемо також входити в подробиці педагогічної праці, а тільки в загальних рисах будемо старати ся пізнати, — що і як се має бути.

Яке є покликане жінчини в теперішності? Не інше як покликане чоловіка взагалі. Жити для себе і других.

Жити значить ділати, творити на потіху і благо своє і других, але також людству дати шляхотний образ розвоєм вроджених і вложених Богом в душу кожного чоловіка таланів і способностей і участь у всьм, що є добре, гарне і велике.

Місцем жіночого життя і праці є дім. Там має она бути королевою і слугою, коротко кажучи, коли не всім, то в значній часті майже всім. Там під її рукою остає старане о ведені дому, порядок і управильнене всіх домових потреб, єї любляче серце займає ся залагодженем численних великих і малих справ, получених з веденем домашнього гасдівства.

Що за богатий круг творчости і ділани в домі і поза ним, так великий, що виповняє в цілости життя чоловіка, коли хоче всему відповісти, о все подбати, але також повне тягарів, трудів, та журб.

Однак судьба буває змінчива, на ню не все можна числити. Та, що нині безжурна і весела, щаслива і ушасливіюча перебуває при боці люблячого мужа, може завтра столати при его домовині, для неї отвірає ся тоді ще більша і тяжша задача около веденя дому, котрого зарядницею она доси була, а тепер крім сего стає ся і заробляючою силою. Тепер має заступати вітця і матір і дивгати цілий тягар веденя дому.

На сій дорозі подібає она і інші сестри, котрі подібно як і она повдовіли і другі, що ще не вложили домового огнища. Статистика виказує сотки тисяч жінчин, що заробляють на удержанє і то в такім обсягу, що веденя домового огнища їм не надіяти ся. Над сим станом можна жаліти, можна старати ся з часом его змінити, але поки що треба з ним числити ся і сей стан каже нам не спускати з очей розумного виховання жінчин.

Задля сего стану не можемо виключно звертати уваги на самі жінчини. Вправді є се прикий стан, що сотки тисяч жінчин не можуть займатися найбільшшми, природним покликанем, що не кожда може бути женою і матірню. Але чиж у відносинах людства є що досконалого? Чиж всі мужчини осягають цілі свого життя? Чи всі находять завід, в якім після своїх сил могли би працювати і чи всі находять по праці відпочинок в круві люблячої родини? Тут пірве мужеві смерть

жину, а дітям матір, там лежить спосібний до праці муж зложений недугую, а его товаришка життя приневолена взяти ся до праці, щобі дїм охоронити від нужди.

Тільки коли возьмемо людске життя обох полів в цілости під розвагу, а притім зміну судьби життя, одержимо повний образ покликаня жінки, — в часі щастя рідити домом і его украшати блеском сонця і краси его наповняти, в злих часах місце мужа займати і нераз тяжкою працею родину на відвітнім становищі удержати, яке займала, коли голова дому був в повній силі, се є правдиве, повне покликане жінчин.

Побіч тих стають незамужні. Они не минули ся ще зі своїм покликанем. Яко помічниця і заступниця, яко дочки, сестри і тітки повинні в тисячах случаїв займатися місця, що повстають наслідком недуги і смерти.

В сей, або другий спосіб займають ся місця і в дійсности мало є незамужних жінчин, котрі би жили поза родинами самі для себе. Ті немногі можуть жалувати ся на свій став, але всі прочі ведуть з правила повніше життя, ніж мужчини.

Але чи всі незамужні жінчини знаходять все в родині, у веденю домашнього гасдівства удержане? Ні! — Дятого они приневолені вибрати собі завід, щобі в нїм для себе і для других на хліб заробити, а притім, що се є важніше, заняті почесне, самостійне, незалежне становище. Число незамужних дівчат викликало горячі розправи на полі виховання. Одні хотять дівчата так виховувати, начеб вже під дчерми школи ждав будучий жених, другі держать ся сеї основи, начеб цілий жіночий рід складає ся з самих старих дівчат і після сего старають ся кожду дівчану виховувати. Число таких жінок, котрі ціле своє життя, або часть життя обходять ся мусять без мужескої підпори, є дуже велике. У других народів переведено в сій справі статистичні досліди і виведено заключеня, у нас сих дослідів не переведено.

На підставі даних у Німців виходить, що кожда четверта жінчина в спосібнім до праці віці є незаосмотрена і приневолена шукати собі місця в чужім домі, або вибрати собі завід. Статистика виказує також, що розмірно невеликий процент жіночого роду аж до старости остає незамужна. Наколи би ми з сего хотіли заключати, що виховане вповні вистарчає тільки для дому, вказувало би се на велику короткозорість. А що велика часть жіночого роду до 30 або 40 літ остає незамужна, або по кількох літах суружества знов приневолена ставати на власні ноги і ще часто удержувати кунку дітви, то з сего виходить, що виховане дівчат до якогось звания є для кождої конечне. Як можеть ся уложити для кождої відносини, се одяому Богу звісне.

Коли ідеальну сторону звания жінчини лишимо зовсім на боці, то полишать ся ще все подвійна задача. Заряд дому і участь в заробковій праці. Після сих двох вимог треба також уложити образованє дівчат і то не в сей спосіб, щобі одну часть образовати до веденя дому, а другу до заробкованя. В сей спосіб одну часть приділяли би ми на незамужне, а другим дали би ми образованє, яке що найменше для 50% було би невивстарчачуче. Розуміти і вести треба одно побіч другого, або одно по другім. Так вихована дівчина може в дому перейти до заводу, або знов кожного часу по виборі собі мужа повернути до дому, щобі его вести яко гасдава.

В тій подвійній задачі виховання жінчин можемо бачити новочасне образованє жінчин, можемо бачити новочасне образованє жінчин, якого дух часу від них домагає ся. Ріжниця, яка виявляє ся межі веденем дому, а вибором і приготуванем до заводу з оглядом на жіночий пол, є модна і в розумію постунова.

Давніше жінчина була всім, коли була доброю гасдинею. Давніше дїм дишовив велику часть сеї заводої праці, яку нині виконують осібілі заводи у варстатах і фабриках. Намі прабабки і бабки ще прали, ткали, шили білі і одежу, пекли і виповняли праці, входячі в обсяг домового гасдівства. Робіт сих не подібаємо вже по містах, в домах інтелігенціа, а декотрих також і по селах. Чи пильні внучки мали би тільки відпочивати і шклати ніжні ручки, або чи в споживаню готових плодів мали би находити занятє? На се відповімо, що ні! Щож остає їм? Шукаючи праці,

повинні вступати до варстатів, фабрик, склепів, урядів і в тїм лежить та велика ріжниця між веденем дому а заробкованем. Ся ріжниця зазначала ся вже сильно в промислових краях, у нас менше, але в міру як промисл втискати ся буде в всі части життя, буде також щораз сильніше зарисовувати ся.

Не треба знов думати, що домова праця, занятє домом стоїла ся до нічого не значних подробиць. Такий суд був би хибний. Жінчини, котрі би так думали, не виповняли би ніколи обовязків господині дому, ані не приділяли ся сим обовязкам і їх не розуміли би. Хотяй тепершня гасдиня дому не виповняє многих обовязків, які давніше була обовязана виповняти, тож зате дух часу вложив на ню інші, які цивілізоване життя з собою привело.

(Дальше буде).

Два голоси.

Пишуть нам:

Простіть, що запрятаю Вам на хвилику час „Słowo m polsk-им“, но вичитавши, як „szanowni“ редактори „Słowa polsk-oro“ задивляють ся в нинішнім часі на „Grabieże ruskie“, (двни: „Słowo polskie“ Nr. 395 Rok XVII. str. 3.) наведу сї ельокубрації дословно і упрашаю побіч помістити голос Поляка, не меншого від згаданих редакторів патриота, в якім може знайдемо доповненя до оклаку кінцевого „Słowa polsk oro“: „Oto są krzywdy ruskie!“

Grabieże ruskie!

„W samym Lwowie Rusini otrzymali, iure caduco, polski kościół św. Piotra i Pawła przy ul. Łyczakowskiej i dziś polski kościół jest centrum parafii ruskiej.

Kościół i klasztor Dominikanek przy ul. Kopernika, stał się, wskutek protekcji Józefa II szkołą wychowawczą dla alumnów ruskich, skąd wieje duch skrajnie ukraiński, zwrócony właśnie przeciwko kościółkom i kaplicom polskim. (Tam przecież jest redakcja „Nywy“.)

Przy ulicy Krakowskiej, na miejscu gdzie stała Akademia polska, stoi dziś cerkiew; miejsce i gruzы po bombardacji Lwowa przeszły w ręce Rusinów, a z jakiej racji?

Nad Stanisławowem dominuje ogromem swoim i budową przepiękny były kościół OO. Jezuitów, a dziś rozgościli się w nim Rusini, i kościół stał się cerkwią parafialną.

W Nowosiółkach, w parafii milatyńskiej, Rusini przywłaszczyli sobie kaplicę cmentarną, gdzie pochowani są właściciele Nowosiódek, Polacy.

W Szarańczukach, powiat Brzeżany, stał kościół polski, konsekrowany przez bł. Jakuba Strępe, była to parafia polska; dziś śladu niema po naszym kościele, a wieś wcielono do parafji w Brzeżanach. Natomiast kosztem całej parafji polskiej wyposażone jest dobrze probostwo ruskie!

A w Olesku ks. proboszcz Moszyński musiał procesy prowadzić z ruskim księdzem o polską kaplicę, stojącą na cmentarzu miejscowym.

Oto są krzywdy ruskie!
(„Słowo polskie“ Nr. 395. Rok XVII. Lwów, niedziela 25. sierpnia 1912).

Grabieże polskie!

„Obrachujmy się szczerze, a mało srogich znajdziemy między nami? Małoż było onych związków fatalnych z nierządu naszego wynikłych, żeśmy w krew braci naszych chcieli wieźć łopali?”

Czytajmy uniją Xięstwa Litewskiego, a tym samym Xięstw Ruskich z Koroną, wejrzymy w przywileje królów dziedziców tronu polskiego, znajdziemy tam obszerne prawa wolności, swobody też same, które nam służą, im przyrzeczone, i zapytajmy nas samych, czy im to wszystko wiernie dotrzymaliśmy?

Duchowieństwo ich porównane z naszym, czy takich używa prerogatyw?

Obrządek ich katolicki, tylo konstytucjami już świeckimi, już duchownymi zawarowany, czy jest w swojej zupełności?

Czyśmy mu skrytą naszą polityką jakowego nie zrobili uszczerbku?

Sąż jeszcze w tym obrządku Panowie i Xiążęta jacy, którzy niegdys byli ozdoba Senatu i obrońcami Ojczyzny, a których dobra

rozciągały się i zajmowały całe Kijowskie Braclawskie, Wołyńskie, Ruskie i w Litwie także liczne województwa i inne ziemie?

Przeciągnęlimy ich z wszystkich cerkwiów do kościołów; pracowaliśmy nad ich potomkami, żeby się wstydzili nasładować dziadów i naddziadów zostawiliśmy świątynie ich z wielkich tych ludzi ogołoczone i tylko ciemnym gminem wiecznymi niewolnikami naszymi napełnione, ale i tych im zazdrościmy!

Zniszczyliśmy nadania ich w ewangeljach dla wiecznej trwałości zapisane¹⁾ z mniejszyliśmy stan obszernych ich beneficjów, dzieląc na tyle części, ile jest wiosek naszych, budując w każdej blahe cerkiewki, nazwisk Pańskich przybytków niegodne, a pod pozorem zwiększenia chwały Bożej, rzetelnie mówiąc, szukaliśmy pomnożenia zysków naszych z karczemnej arendy do której i Poparówny z poddaństwem wydział gruntów mającego, ażeby żył i nad nim panował, przyiaczyliśmy!

Uciskaliśmy ich tak srodze podwodami, furazami i stacyami wojsk naszych, że tylokrotnie z placzem udawali się na sejmy nasze²⁾ i żebrząc odnowienia swych swobód dawnymi prawami zatwierdzonych, i dotąd jeszcze dla tego nie skutecznych, że ich jęczenia mimo uszy tylko przechodziły, a serc naszych nie dotykały... Mijam inne niezliczone ich krzywdy z uroczystrych warunków naszych, całe upróżnione, wyniki; zniżyliśmy naostatek charakter ich wysoki do tego upodlenia, żeby ojciec był wolnym, a syn niewolnikiem naszym³⁾

(List drugi Brodowicza z Warszawy dnia 12. Julii 1789 roku).

Річ природна дальших всіх кривд, вичисленях Бродовичем не буду наводити.

Сумно мусить стати кождому щирому Полякови в серци, коли бачить, як его предки помилялись.

Тяжко мусить его печи той страшній заклад, кинений его родимцем, его предкам, що „jednak wielka ich (т. зн. руских сьвященників) dla nas (т. зн. Поляків) pieczędowość nie znalazła tyle przynajmniej u nas względu, ile go mają Chińczycyowie dla swoich Bonzów, Indyanie dla swoich Braminów, Tatarowie dla swoich Lamów!“

Та лишім ті прикри для нас справи, й ран не отвіраймо! Не в тій самій цілі ми тут навели два голоси польські, щобі далі ятрили — обі сусильности непокоїти і дальше ріжнити!

Ми хотіли вказати лише на ту страшну злобу і перфідію панів редакторів „Słowa polsk-oro“, які все щось найдуть й видумают, щобі обі сторони удержувати в негоді! Та чи не лучше би зробили ті самі пані, наколи би про нас таки троха забули — а свої очі звернули у ту сторону, де справді і їм і нам кривда і північний ворог не пардонує...?

Не одна маленька новинка — але й цілі Брокгаврові томи не вистарчили би на їх списанє і представленє!

Але правда... правда... політика всепольскої політики супротив Росії — на се їм не позваляє.

І тому она там мовчать, а тутки кричать!!

4-ка.

¹⁾ За Жигмонта III. конституція з року 1607.

²⁾ За Володислава IV. і Івана Казиміра.

³⁾ Конституція Convocationis 1764 року, „O Popowiczach“...

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В суботу: руско-кат.: Флора і Лавра; римо-кат.: Раймунда. — В неділю: руско-кат.: Авдрия; римо-кат.: Ідзего.

— Евхаристийний конгрес. З Відня доносять, що доси зголосило ся 60.000 учасників конгресу, а є надія, що се число дійде до 100.000. В неділю, дня 15. вересня, в день процесії

сподіють ся крім сего приїзду окремими по-
їздами яких 30.000 членів різних католиць-
ких стоваришень.

— **Папський посол у Відні.** Орган віденської
дieceзії оголошує лист віденського архієпи-
скопа д-ра Нагля в справі прийняття папського
посла, кардинала Росун, дня 10. вересня, в
яким то дні прибуде посол до Відня на Евха-
ристийний конгрес. Після розпорядку карди-
нала д-ра Нагля, зазначуть приїзд посла всі
віденські і всеї архієпископії дзвони і дзвони-
ти муть через пів години. Повитанє кардина-
ла Росун наступить вже в Рекавінклє.

Сей розпорядок віденського архієпископа
озлобив „Neue freie Presse“. Ова побочує
ся, що в наслідок Евхаристийного конгресу
збільшить ся „клерикальний гнет“ (!) який
тяжить над Австрією і принесе шкоду для
всей політики монархії.

— **Службова прагматина і унормованє платні.**
З Відня доносять, що в днях 3. і 4. вересня
збере ся підкомітет комісії палати вельмож,
вибраний для нарад над службовою прагма-
тикою. На підкомітеті буде обговорений та-
кож начерк нового закона, нормуючий плати
урядників всіх ранг, які мав би закон злучи-
ти з унормованєм плати.

— **„Motu proprio“ Св. Отця в справі пере-
селенців.** Найновіше число „Acta apostolicae
Sedis“ оголошує motu proprio Св. Отця що
до католицьких переселенців на чужині. Motu
proprio займає ся питанням переселенців за-
галом і заряджує в подробицях заснуванє
секції, яка завяла би ся душевною стороною
католицьких переселенців. Опіку над греко-
католиками і духовними переселенцями буде
вести надаліше конгрегація „De propaganda
fide“.

— **„Reichspost“ про російську агітацію в Га-
личині.** У вступній статі звертає „Reichspost“
увагу на що раз сильнішу пропаганду російсь-
ких агітаторів в Галичині. Російський рух в
Галичині змагав зразу лише до поширеня
православя. Російські дневники заливають по-
віти: Броди, Збараж, Золочів, Сянік, Новий
Санч, роблячи се під ключем: „приїде „рус-
ский царь“. Як на головний осідок агітації
вказує „Reichspost“ на Горлиці і пригадує, з
якою ефронтерисю московський дневник
„Галичанин“ питає: І щож в сім злого, коли
Росія присилає гроші для виховуючих русо-
фільських заведень. Описая цитує, що про се
пише „Прикарпатская Русь“. Агітаторами се-
го руху — пише даліше „Reichspost“ — є
головно студенти, але також уніаць-
кий клир, а деякі священники не ро-
блять з того тайни, що приобщаю ім інтра-
тні схизматичкі парохії в Росії. Разом з на-
щениєм уніацької Церкви серед Русинів в Ро-
сії і гнетом Поляків в Росії, видить „Reichs-
post“ в сій системі не лише релігійний про-
зелітизм, але також важку політичну агіта-
цію. Се стало вище Росії мусить тим більше
застаювати, бож Австро-Угорщина завдає
собі чимало труду, щоби відносини обох дер-
жав були приятні.

— **На поміч російській пропаганді між шкіль-
ною молодежю в тих містах, де замкнено
бурси, радить „Прикарпатская Русь“ прийти
в сей спосіб: „Передівсім старати ся примі-
стити наших „русских мальчиков“ в „рус-
ских семьях“ (значить: творити бурси без
офіційних назв!). По друге треба збирати
„пожертвованія“ і „обратити ся ко
всей св. Руси“ (он що!). Закордонні
брата із полудневої Росії повинні відієвати
ся на наш призив. Наплакавши ся, що „Чер-
воная Русь“ влечить даліше яго польского
владчества и Русский изнемогаєть под на-
пором польско-мазепинских гонений заявляє
„Прикарпатская-Русь“, що „галицко-ру-
ский народ имѣетъ полное
право обратиться къ своимъ
роднымъ братьямъ въ Россіи
за нравственной и матеріаль-
ной (!) помощью“. „На вовь изнемога-
ющей въ неравной борьбѣ Галицкой Руси
должнабы прежде всего откликнуться вся за-
падная и южная Русь-Кіевщина, Волынь, По-
дolia, Полтавщина и т. д. Въдь по мѣрѣ того,
какъ будетъ ослабѣвать Галицкая Русь въ
борьбѣ съ мазепинцами и Поляками, послѣд-
ніе съ усиленой энергіей стануть наступать
на юго-западныя русскія земли въ Россіи.
Чувство самосохраненія должнобы внушить
западно-русскимъ и южно-русскимъ дѣте-
лямъ мысль о необходимости поддержать
Галицкую Русь въ борьбѣ и что эта поддерж-
ка, оказанная Червоной Руси, принесетъ
пользу русскому дѣлу въ западныхъ и юж-**

ныхъ губерніяхъ Россіи и русскому націо-
нальному дѣлу вобще.“

Вкінці анелює „Прик. Русь“ до „зем-
скихъ собраний и городскихъ думъ западной
Россіи“, щоби із своїхъ бюджетівъ призначували
часть „на дѣло русскаго просвѣщенія въ Гали-
циі.“

Ма нарочно навели довші виїмки із
статї, поміщеної в „Прикарпатській Русі“ (ч.
851.) п. н. „Къ разгрому польскимъ ржондомъ
русскихъ бурсъ“, щоби звернути увагу, що
домагає, поставленє „Прик.
Русию“, є властиве фактом, а
замкненє русофільських бурс стає новимъ то-
чкомъ домагає ще обильнішої помочи,
до засипаня Галичини повенню російських ру-
блів. Та доси наділяє грішми русофільську
іридену в Галичині російське правительство,
а від тепер кинуть свій гріш в Галичину ще
й областні російські організації.

Се треба брати під увагу і добре приди-
вляти ся русофільській роботі.

— **Арештованє шпигунів.** В Бориславі ареш-
товано під замітом шпигунства замешкалого
там від двох літ б. російського офіцера Люд-
вика Меліховича. Переведена у него трусени-
ця видала много обтяжуючого материялу. В
залузі з тим арештувала бориславска жандар-
мерія одну женщину, іздебску, підозріну о
співучастї в шпигунстві. Арештовану пару
відставлено до суду в Дрогобичі.

— **Замкненє русофільської бурси.** До „При-
карпатської Русі“ телеграфують, що за м-
кнено русофільську бурсу в Ка-
мінці струм., значить, доси замкнено чо-
тври бурси (Дрогобич, Новий Санч, Чортків і
Камінька струмилова). При сій нагоді не мо-
жемо не впамятувати звісної брехливости „Га-
личанина“. Ся часопись каже, що замкненє
російських бурс спричинене нашою статію п.
н. „Московфільські бурси“. Щоби раз на все
показати, яка етика присуща русофільським
письмакам, звернемо увагу, що в нашій статі
не було згадки навіть про бур-
си в Дрогобичі, Новім Санчі і
Камінці струмиловій. Ври, небоже
„Галичанине“, да мѣру знай!

— **Juz jest ukraiński uniwersytet!** Під та-
ким наголовком подає краківський „Głos Na-
rodu“ таку статистику: „О. Митрополит гр. Шеп-
тицкий перед кількома днями купив за не-
цілих два мільони корон величезну
каменницю князів Сапієв при ул. Осолінських
ч. 11, напроти „Zakład-u narodow-oro im. Ossoli-
ński-ich“, від жи�івки Сасової, будівляної і
каменничої спекулянтки. Сей триповерховий
будинок містять в собі два величезні подві-
р'я, поверх 300 просторих сал і комнат, має
два фронті, бо до ул. Осолінських і площі
Домбровского. Митрополит гр. Шептицкий
купив его на приміщенє українського універси-
тету і в сій цілі буде переводити відповідні
адаптації звисній т український патріотичн.
Левинський, проф. політехіки.

„Купив сего будинку довершив митропо-
лит, щоби прискорити основанє українського
університету, бо — як удержує ся чутка се-
ред тут. українських проводирів — в часі ва-
каційнихъ фєрвій предсѣдникъ клубу укр.
послѣв др. К. Левинский і посол Василько мали
одержати зі сторони правительства повне за-
пєвненє, що український університет буде о-
снований у Львові протягомъ пять літ! Куле-
ний і адаптований сей будинок, митрополит
гр. Шептицкий має жертвувати на річ дер-
жави в призначенєм саме на український у-
ніверситет.

„З сею саме справою є получене склика-
не на завтра у Львові засіданє „Народного
Комітету“. На нїм має бути обговорена фор-
ма, в якій дарованє правительству сего будин-
ку має наступити!“

Даліше зазначає „Głos Nar.“, що буди-
нок коштує 2 мільони корон, що Сасова зароб-
ила на нїм 1 міль. кор. і т. д.

Про купно каменіці і получені з тим
наміри довідемо ся по раз перший — з „Głos-u
Narod-u“. Скільки в тім правди — пока-
же ся.

— **Трусениці у московфільів.** В Помор'янах
коло Зборова перевела жандармерія трусени-
цю в тов. „Русская Дружина“, якої вислідом
було арештованє ревного „русского“ агітатора
за розширюванє російських брошур, за тайне
уряджуванє представлень, за научанє російсь-
ких гімнів („Боже царя храни“, „Пора за
Русь“ і т. ин.) та тим подібну деморалізацію
народа. Арештованого відставлено в однострою
„Дружинника“ до староства в Зборові, а відси
до судового арешту.

— **Нові вибори до повітової ради в переми-
нському повіті** назначено для групи сільських гро-
мад (7 членів) на день 22. жовтня, з групи
міських громад (12 членів) на 23. жовтня, з
групи найвище оподаткованих (3 члєни) на
24. жовтня і з групи більшої посїлости (4 чле-
ни) на день 25. жовтня.

— **Хто приїздить до Львова.** В місяці червни
приїхало до Львова 6155 осіб (крім тих, що
не зголошували ся). З Галичини прибуло
4960 осіб, з австрійських провінцій 633, з У-
горщини 272, з Росії 257, з Німеччини 77,
з Америки 14, з Англії 12, з Румунії 10, з
Бельгії 9, з Франції 8, з Болгарії, Голяндії,
Італії і Португалії по 1 і з Азії 1. Рух приїз-
жких був в тім місяці слабкий.

— **Нова римо-католиця парохія.** Міністерство
віроісповідань дозволило отворити нову римо-
католицьку парохію в Кобыловолках коло Те-
ребовлі і прилучити до неї місцевини Папірня
і Млиниска.

— **„Борьба за православіє въ австрійской
Руси“** — під таким наголовком появилася в
Одесі популярна брошура, видана „Союзом
Русскаго Народа“. Та сама організація видала
„Жизнь о. Ивана Наумовича“ також в О-
десі; сю останну мав писати один з редакто-
рів львівського „Галичанина“.

— **Нове російське підводне судно.** В корабель-
них варстатах в Николаєві спущено перед
кількома днями на воду підводне судно но-
вого типу, системи Налетова. Судно се з об-
ємом 500 тон буде сповняти під водою ті
функції, які виконують на поверхні води ко-
раблі до закладаня мін для оборони приста-
ний і просмиків. Будова сего судна тривала
поверх 4 роки і коштувала 1,750.000 рублів.
Привзначене оно до служби на Чорнім морю.

— **Повінь в Англії.** З Лондона доносять:
Безнастанні дощі прибрали характер ката-
строфи. Найбільші шкоди заподіяли дощі в
графстві Норфольк: головне місто Норвік ле-
жить під водою, відтєтає зовсім від світла.
Зелізячка комунікація перервана. Купіліві
місцевини Мундесляй, Шерингам і Кромер
під водою, а в наслідок перерваної комуніка-
ції відтєтати від Лондона. В графстві Ляйде-
стер залила вода величезні простори. Стра-
шні вісти надійши також в Валїї. Наслідком
повени збори сіна знищені, а також збіжжє за-
грожене. З тої самої причини здержано також
маневри бригад; догадують ся, що вересневі
маневри будуть відкликані.

— **Хто марнує неужити,** замість зложити їх
на Р. Т. П., марнує загальне добро.

— **50.000 К на чєске шкільництво.** В Морав-
ській Остраві помер Антїн Подєсва і записав
50.000 К на чєске шкільне товариство: „Matice
ostravska“.

— **Платні дипломатів.** Недавно предложено
конгресови Зєднаних Держав звіт посла
Фльорда в справі внеска посла Сульцера, що
до плати американських послів при поодинок-
их європейських дворах. З сего звіту дізна-
ємо ся про платні, признані послам деяких
держав. І так коли американський посол в
Парижі бирає около 80.000 К річно, то ан-
глійський посол має там около 190.000 К і за-
мешкує безплатно гарну, призначену на сю
ціль і пречудно уладжену палату. Плати ан-
глійських послів в Парижі, Берліні, Відні, Римі
і Петербурзі вносять від 150.000 до 190.000
К річно, французьких в тих самих містах від
100.000 до 170.000 К, при чім всі мешкають
в прєгарно уладжених палатах. Австрійські
посли в згаданих столицях одержують плати
від 130.000 до 190.000 К річно, російські від
130.000 до 170.000 К, а італійські від 90.000
до 100.000 К. Розмірно найменше є платні
американські послі і они домагають ся тепер
саме підвижжє своїх плати.

— **Самоубийство гімназиста.** Дня 27. с. м.
застріляв ся в Книгинині-Гірці ученик III. кл.
укр. гімназії в Станіславові, 17-літній Антїн
Лісевич. Причиною самоубийства — пишуть —
мало бути видаленє з гімназії, а було при-
чиною лихе вихованє.

— **Заворушеня в вязниці.** З Пйотркова доно-
сять: В тутешній вязниці в жіночій відділі ви-
бухли заворушеня. Жінки домагали ся плати
за пранє біля. За жінками уймив ся також му-
жеский вязничий відділ. Дозорці стріляли до
вязнів, на що ті також відповіли стрілами.
Кілька осіб в тім 2 дозорців, є покалічених.
Для успокоєня вязнів спровадили власти ком-
панію війська.

— **Справа посла Ковача.** З Будапєшта доно-
сять, що слідчий судья повідомив оборонця
Ковача, що прихилив ся до его колишнього

жаданя що до переслуханя відводних свід-
ків і зарядив переслуханє 4 свідків.

— **Арештованє анархиста.** Російські власти
арештували в Севастополі небезпечного іта-
лійского анархиста, Аравіо, за яким від давна
глядала італійска поліція.

— **800 апостатів.** „Osservatore Romano“ до-
носить, що Ватикан признає апостатами 800
португальських священників, які признали за-
кон про розділ Церкви від держави і прийняли
правительственну плату.

— **Випадки і катастрофи.** З Лондона доно-
сять, що оводі рано наїхала на зелєничім
двірці Гаксгаль машина на задні вози поїзда,
що їхав з Альдєсгот. Згинув 1 подорожний а
30 до 40 осіб тяжко покалічили ся. Шість
возів зовсім розторочило ся. — В Най Ерля
під Віднем згоріли фабричні заведеня австрій-
ської хемічної фабрики. Шкода вивосить кіль-
ка мільонів корон. Причина пожежі незвісна.
Догадують ся однак, що причиною мав бути
лихий мотор. — З Одеси доносять, що на
Чорнім морі шаліє страшна буря. З сеї при-
чини не випило з пристаней много кораб-
лів. — Містови Норвік загрожує повінь. В на-
слідок великого дощу настала повінь. — При
вчерашнім відїзді цїсаря Вільгельма, вправ в
Кассель цїсарський аютант, поручник Гляйс з
коня так нещасливо, що зломив собі хребет.
Лікарі сумнівають ся, чи вдасть ся ім удер-
жати поручника при житю. — В Лондоні
зірвала повінь загалом 80 мостів. — З Буда-
пєшта доносять, що при вчерашніх перегонах
лучив ся смертельний випадок, якого жерт-
вою вправ хлопець Унзорг. Іменно вправ так
нещасливо з коня, що згинув на місці.

Оповідки.

— **Львівський руский театр в Сколю** кінчить
свої виставч в неділю 1. вересня с. р. В су-
боту 31. серпня „Урїєль Акоста“ драма в 5
дїях Гудкова. В неділю 1. вересня с. р. остан-
на вистава „Нещасне коханє“, народний образ
зі співами і танцями в 5 дїях Л. Манька.

Опісля театр поїде до Самбора де бу-
де грати в салі „Сокола“. Початок о год 8 1/2.

В понеділок 2. вересня „Цыганска лю-
бов“ оперетка в 3 дїях Фр. Лагара. — Вівтор-
ок 3. вересня „Живий трун“ драматичні кар-
тини в 5 дїях Л. Толстого.

— **Колосковий дєнь.** В неділю, дня 8. верес-
ня с. р. уладжує товариство „Руска Захо-
ронка в Станіславові колосковий дєнь на річ
своих захоронок. На місці будуть продавати
колоски упрошені до того пані і панове. Крім
того будуть продавати: коло катєдри, коло
церкви на Гірці і коло „Звязкового кредиту“.

— **Товариство учителів висших шкіль „Учитель-
ска Громада“ в Коломиї** втєрає з днем 1. верес-
ня с. р. І. класу приватної класичної гім-
назії для панночок. Вписи 2. вересня в прив.
учительській семінарії ул. Міцкевича ч. 5.
Вступний іспит відбуде ся 3. вересня, описля
розпочне ся правильна наука. При який треба
предложити метрику і шкільне свідцтво, ко-
ли учениця ходила до школи. Оплату за на-
уку означить ся пізнійше. В сій гімназії вчи-
ти муть виключно професори з повною ква-
ліфікацією, щоби ся школа могла як най-
скорше одержати право прилюдности. Примі-
щенє мугуть знайти панночки по домах інте-
лігентних руских родин в Коломиї, в „Дівочій
бурсі тов. „Руских Жінок“ еветуально
в „Інституті руск. педагог. товариства для
дівчат“.

426(3)

— **Красва Рада шкільна** надала посади учи-
телів в середних школах: дієсному учит. гімн.
в Товмачі Ів. Будковскому в гімн. в Бродах,
проф. руск. гімн. в Перемишлї Мвх. Крушель-
ницкому в гімн. в Бережанах, дієсн. учит.
гімн. в Бережанах Е. Парнесови в гімн. в Ка-
мінці струм., заст. учит. І гімн. в Ряшеві Ф.
Кужаві в гімн. в Бережанах, дієсн. учит. гімн.
в Сокалі Вас. Левичкому в реальн. гімн. в
Ланьцуті А. Данецкому в гімн. в Стриї (філія),
дієсн. учит. філії гімн. в Стриї А. Учікови
в гімн. в Сокалі, заст. учит. в гімн. Франц
Йосифа у Львові, Ст. Вртелеви в І. гімн. в Ря-
шеві, прїдїляючи его до служби в гімн. Франц
Йосифа у Львові; — іменувала заступниками
учителів: Т. Андрєєвского в гімн. в Бродах,
Юл. Войцеховского в гімн. в Дрогобичі, Кл.
Шанковского і д-ра Л. Цєгельского в руск.
гімн. в Тернополі, Вас. Полїдука і Ст. Мака
в руск. гімн. в Станіславові, С. А. Лабєнцого
в реальн. гімн. в Ланьцуті, Б. Чурука і Ю.
Залєского в гімн. Франц Йосифа у Львові,
Ром. Драгана в V. гімн. у Львові, Т. Чєжов-
ского в VI. гімн. і А. Скварчиньского в VII.

гінн. у Львові, Вас. Барничка і Ш. Зубрицького в руск. гінн. в Перемишлі, Мик. Пасьчука в акад. гінн. у Львові і Ів. Заблоцького в філії акад. гінн. у Львові; перенесла заступ. учит. в сер. школах: Т. Ростковича з гінн. в Бережанах, до акад. гінн. у Львові, Тар. Франка з руск. гінн. в Станіславові, до філії акад. гінн. у Львові, Ос. Горчинського з руск. гінн. в Коломиї до руск. гінн. в Станіславові, Кар. Кавцького з руск. гінн. в Коломиї до гінн. в Березові, Андр. Музичку і Евг. Чумака з філ. ак. гінн. у Львові до руск. гінн. в Тернополі, Ів. Сметанського з філії ак. гінн. у Львові до руск. гінн. в Коломиї, Ст. Ушаковича з руск. гінн. в Коломиї до гінн. в Бучачі, Мик. Фалдаша з руск. гінн. в Станіславові до руск. гінн. в Коломиї, С. Кузика з акад. гінн. у Львові до руск. гінн. в Станіславові, Г. Фогля з гінн. в Бродях до гінн. в Бучачі, А. Сковронка з філії VII гінн. і В. Хабла з V гінн. у Львові до гінн. в Перемишлі на Засяні, Т. Домбровського з IV гінн. у Львові до гінн. в Жовкі, К. Яворського з гінн. в Ягайл. Городку до філії VII гінн. у Львові, др. С. Лабендзінського з гінн. Франц Йосифа у Львові до VIII гінн. у Львові, А. Ланьцупського з III гінн. у Львові до гінн. в Перемишлі на Засяні, І. Венгяра з VIII гінн. до V гінн. у Львові, О. Добруцького з реальн. гінн. в Ланьцупті до гінн. в Бродях, О. Герядіна з гінн. в Товмачі до гінн. в Вадовицях і Т. Тумідайського з VII гінн. у Львові до гінн. в Бережанах.

— **З залізниць.** Ц. к. Дирекція державних залізниць у Львові оголошує в „Газеті Львівській“ розписане оферт на доставу центрального оґрівання. Речинець вношеня оферт минає 20. вересня 1912 о 12. годині в полудне.

Посмертні оповістки.

Станіслава Заячківска, жена о. Олексія Заячківського, пароха Збаража, заосотрена Найсвятішими Тайнами померла по довгій і тяжкій недужі в Збаражі дня 21. серпня, проживши 47 літ. В. е. п.!

Іван Хитрень богослов, б. член тов-а „Боян“ і акад. хору „Бандурист“ помер дня 27. серпня в Угнові. Львівській українській громаді звісний був покійник як добрий співак і патріот. В. е. п.!

Антін Чубатий, емер. радник суду, член русофільських товариств, упокоїв ся дня 26. серпня по довгій слабости в 71. році життя. В. е. п.!

Поетичний фейлеток.

Оля Березиньска.

Витай Маріє!

Луна за луною несеть ся
У світ, що красою ясніє,
А серце у грудях свіває:
Витай Маріє!

Вколює пісня і цвітку,
Що мрію чудову леліє
І ніжно шепоче у листю:
Витай Маріє!

А вітер у полі гуляє
І золотом життя радіє,
За шелестом вітру несеть ся:
Витай Маріє!

І рано, як зорі погаснуть,
І ввечір, як небо ясніє,
Луною по світлі несеть ся:
Витай Маріє!

Всячина.

— **Кінське м'ясо в Берліні.** Урядова „Norddeutsche Allgem. Ztg.“ стверджує, що на основі обчислень пруского статистичного уряду з причини безнастанно зростаючої дорожноти м'яса в Берліні, споживав ся що щораз більше кінського м'яса. В перших 6 місяцях с. р. убито в Берліні близько 6.000 коний, а м'ясо з них розпродано межі бідніше, особливо робітничче населенє. В тім самім часі минулого року убито лише 4.461 коний, з чого видно, як звачно зросла протягом одного року консумція сего м'яса. В сім півроці, як обчисля-

ють, запотребованє кінського м'яса буде ще більше.

— **Ювілей дзвонаря.** В місцевости Мехельні в Бельгії находить ся величава катедра з високою вежою, на котрій уміщено дзвіницю з 44 дзвонами. Щоби сі інструменти вправити в рух, треба не аби якого артиста. Таким справжнім артистом в дзвоненю прославив ся тамошний дзвонарь, що саме недавно обхотив 25-літній ювілей своєї діяльности. Підчас ювілею дзвонили в его честь самі его товариші, за що він віддячив ся справлєнем ще 45 дзвона. Сам бельгійський король заінтересував ся дзвонарем та іменував его лицарем ордеру Леопольда. Музична академія з Лондону вислала ему привіт через окремого відпоручника. Сей дзвонарь видзвонює всілякі нідерландські арії, а також старо-французкі та модерні. З вдячності за оваці з нагоди ювілею, видзвонив він вечером „Аве Марія“, за що повитала его публіка привітними окликами, ксли він сходив з вежі.

— **Борба з пчолами.** В Єжеві, в Познанщині, став ся такий случай. Кінь пережернув три ули в пасіці. Подразнені пчолы кинули ся него і покололи его так, що згіб. Пасічника, що прискочив на ратунок коневі, так пчолы покололи, що боре ся із смертю. Всі способи успокоєня пчол на нічо не прїдали ся, навіть сиваква нічо не помогла.

— **Від чого походять назви ріжних частий світа?** Як звісно, новий світ одержав свою назву від Флорентійця Амеріґа Веспучі. Ся назва була принята аж в XVII віці. Первісно називано Америку „Нова Іспанія“, аж Мартин Вальдє Мілер поставив внесок охрєщення єї іменем Веспучіого. В честь Колумба названо один із станів Колумбію. Назва Європи походить від імени дочки короля Фенікійців, Агморы, яку... украв Зевес. Оправдує сю назву подібність нашої часты світа до жіночої стати: пірняейський острів творить наче голову, німецка держава кадовб, а Росія одіж. Іспанія стверджує, що Европу називано в старинности краєм заходячого сонця, а назвою Європи означувано лише побережа Гелія і Тесалію. Колябель людства, Азію, прозвано від асирійского слова „ацу“ (схід сонця), котре в грецких устах одержало виговір: Азия. Африка завдячує своє імено племени Африя. Австралія одержала загальну назву для своїх островів в XV. віці. Ся назва означає полудневий край.

Телеграми

з дня 29. серпня.

Відень (ТКБ) Вчєра виїхав до Іплю міністер заґраничних справ гр. Берхтольд, щоби зложити монарсі звіт про теперішні справи.

Ішль. Др. Штайнвендер відбув довшу нараду з міністром внутрішних справ, Гайнольдом.

Будапешт (ТКБ). Юлій Юст заведужав. Стан его здоровля поважний.

Париж (ТКБ) Турецкий амбасадор відбув нараду з французким предсідником міністрів. Як зачувати, ся конференция відносила ся до почину урядових мирових переговорів.

Берлін (ТКБ) Італійські военні кораблі кружать коло Байрута. Зревідовано також російські і англійські пароходи, які стояли в пристані.

Будапешт (ТКБ). Суфражистки уладжують тут 16. вересня великі збори, щоби домагати ся признання женщинам виборчого права в новім виборчім закові.

Берно (ТКБ). Союзне правительство одержало урядову вість, що цісар Вільгельм прибуде до Швайцарії. В програмі принята проблемно лише невзначні зміни.

Лондон (ТКБ). Похорон генерала Бота відбув ся при участі гуртів публіки, сягаючих числа 30.000. Були представники всіх країв. На похорон вислав король свого заступника.

Берлін. „Berl. Tagblatt“ доносить, що директор віденської опери Гребор має зістати рівнож директором надворного театру.

Баден (ТКБ). Помер тут член палати вельмож Теодор Гомперц.

Царгород. Вчєра арештовано в Смирні видавця молодотурецкого органа — Румелі. Арештований відповідати ме перед військовим судом.

Руске Бюро технічне правительством авторизованого записяженого геометра у Львові, ул. Францішканська ч. 17, виконує поміри ґрунтів, парцеляцій, відґраиченє і т. п. та видає пляни по можливо найдешевшій ціні.

Дяка іспитованого, свідомого і ревного католика, уміючого гру на фігармовій і провадженє хору пошукє гр.-кат. Уряд парохіальний в Озерянях коло Бучача. Удержанє: роківщина з двоєх сел і тажик доходи з грєб. Проче після умов. Зголошеня надсилати зараз. 438(10)

Учитель прийме на мешканє 2 учеників з цілим удержанєм і наукою. Зголошеня: Львів, ул. Хотимска (побіч костела св. Елисавети) ч. 7. II пов. 429(10)

Вписи і вступні іспити до жіночих шкіл СС. Василянєк в Станіславові а то: до школи народної (4 класи), виділової (1) перша класа, семінарні учительської (4 роки) і реальної гімназії (2 перші класи) відбудуть ся дня 29., 30. і 31. серпня.

Услівя принята до інституту слідуєчі: оплата за удержанє враз з шкільною наукою за учениці школи народної і виділової 50 К, за кандидатки семінаря учительського 55 К, за гімназистки 60 К місячно.

Близші інформації що до заосотрення інститутєк в виправу і т. п. подасть Управа Інституту на жаданє письменно.

З шкільним роком 1912/13 вводити ся однострій, тому нових суконь справляти не треба, бо матеріялы спроваджує Інститут і тут шити ся буде. 420(12)

Від Управи Інституту СС. Василянєк в Станіславові, ул. Заболотівска ч. 15.

Ол. Барвіньський: *Значінє українсько руского пароду для Австро Угорщини* (перекл. розвідки в Oesterreichische Rundschau з 1. мая 1912) ціна 20 сотяків. Дістати можна в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка у Львові.

Рух залізничних поїздів

обовязуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середно-європейского.

Замітка. Поїзди поспішні означені гру бим друком, Години нічні від 600 вечером до 559 рано означені підчеркненєм чисел мінутєвєх.

Вігізз зі Львова

з головного двірця:

До Кракова: 12³⁵, 3⁴⁰, 8²², 8³⁵, 2⁰⁵§, 2⁴⁵, 3⁴⁵*, 5⁴⁶†, 6⁰⁵, 7⁰⁰, 7³⁰, 11⁴⁰.

*) до Ряшєва, §) від 15/5 до 30/9 включно що дня. †) до Мшани.

До Підволочиск: 6¹⁰, 10³⁵, §2¹⁶, 2²⁷, 2⁵⁰†, 3⁴⁰, 11¹³.

†) до Красного, §) від 15/5 до 30/9 включно що дня.

До Черновець: 2⁵⁰, 6¹⁰, 9¹⁵, 9³⁷, 2²⁵, 3⁰⁵*, 6²⁸†, 7⁵⁸*, 11⁰⁰.

*) до Станіславова, †) до Коломиї, *) до Ходорова кожного попереднього дня перед неділю і сьвятом.

До Стрия: 6⁰⁰, 7³⁰, 10⁰² §, 1⁴⁵, 6⁵⁰, 11²⁵ §) Від 16/6 до 8/9 включно лише в неділю і рим.-кат сьвята.

До Самбора: 6⁵⁸, 9⁰⁵, 3⁵⁰, 10⁵⁶. До Сокаля: 7³⁵, 2²¹, 8⁰⁰, 11³⁵*)

*) до Рави рускої (лише в неділі). До Яворова: 8⁴⁰, 5⁴⁵. До Підгаєць: 5⁵⁵, 4⁵³. До Стоянова: 7⁵⁵, 5²⁰.

з двірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиск: 6²⁵, 10⁵⁵, 2²⁹*, 2⁴², 3⁰⁷†, 9⁰¹, 11³⁰.

†) до Красного, *) від 15/5 до 30/9 включно що дня.

До Підгаєць: 6⁰⁹, 1²¹*, 5¹⁵, 10⁴⁰ §).

*) лише до Винник, §) до Винник лише в суботу і неділю.

До Стоянова: 8¹², 5³⁸.

з двірця „Львів-Личаків“:

До Підгаєць: 6²⁸, 1⁴⁰*, 5³⁶, 10⁵⁹ §).

*) лише до Винник, §) до Винник лише в суботу і неділю.

Поїзд поспішний зі Львова до Підволочиск відїздить о год. 2 мін. 16 по полудни з перону 2, Нр. сходів II.

Поїзд особовий зі Львова до Красного відїздить о год. 2 мін. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.

Поїзд особовий зі Львова до Станіславова відходить о годині 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

з головного двірця:

До Брухович: що дня: 6⁰², що дня: від 1/6 до 31/8: 7²², 10⁰⁵, 2³⁵, 6³¹, 8³⁵.

від 1/5 до 15/9: 4²¹.

в неділі і римо-кат. сьвята: від 1/6 до 31/8: 12³⁰.

від 1/5 до 31/5: 2³⁵, 8³⁵.

До Янова: що дня від 1/5 до 30/9: 10¹⁵, 3⁰³ в неділі і римо-кат. сьвята: від 5/5 до 8/9: 1²⁶.

До Любіня: в неділі і римо-кат. сьвята від 12/5 до 8/9: 2⁴⁰.

Локальні поїзди.

на головний дворець:

З Брухович: що дня 6⁵⁵, що дня: від 1/6 до 31/8: 8²⁹, 11⁰⁰, 3⁴², 5¹⁷, 9³⁰.

в неділі: від 1/5 до 30/9: 7⁴³.

в неділі і сьвята римо-кат.: дві 1/6 до 31/8: 1⁴⁰.

від 1/5 до 31/5: 3⁴², 9³⁰.

З Янова: що дня від 1/5 до 30/9: 1¹¹, 9¹⁰.

в неділі і сьвята римо-кат.: від 5/5 до 8/9: 10¹⁰.

З Любіня: в неділі і римо-кат. сьвята від 12/5 до 8/9: 9⁰⁰.

З Винник: лише в суботу і неділю: 12¹⁶.

